Eerste Kamer der Staten-Generaal

1

Vergaderjaar 2014–2015

34 035

Wijziging van onder meer de Wet studiefinanciering 2000 in verband met de introductie van een nieuw stelsel van studiefinanciering in het hoger onderwijs en de uitvoering van een toekomstgerichte onderwijsagenda voor het hoger onderwijs (Wet studievoorschot hoger onderwijs)

L

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 mei 2015

Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel Studievoorschot hoger onderwijs in de Eerste Kamer op 20 januari 2015 heeft het lid Essers gevraagd naar de effecten van de maatregel binnen de fiscale aftrek van scholingsuitgaven.[1] Dit mede naar aanleiding van een brief die de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding (NRTO) hierover vooraf-gaand aan de behandeling van het wetsvoorstel aan uw Kamer heeft gestuurd.

Ik heb toegezegd dat ik de informatie die ik naar de NRTO stuur over de mogelijkheden om te lenen en fiscale aftrek van studiekosten ook in afschrift aan uw Kamer doe toekomen.[2] U vindt dit afschrift bijgevoegd.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. Bussemaker

[1] Handelingen I, 2014/2015, nr. 17, item 3.
[2] Toezegging 34.035, nr. T02068.

kst-34035-L
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2015

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van NRTO

Den Haag, 11 mei 2015

Tijdens de behandeling van de wet Studievoorschot in de Eerste Kamer op 20 januari 2015, heeft het lid Essers gevraagd naar de effecten van de maatregel binnen de fiscale aftrek van scholingsuitgaven.[3] Dit mede naar aanleiding van de brief die de NRTO hierover naar de Eerste Kamer heeft gestuurd. Ik heb aan de heer Essers toegezegd de effecten voor de diverse groepen in een brief uiteen te zetten en deze brief aan u te doen toekomen. Deze brief is opgesteld in samenspraak met het Ministerie van Financiën.

Maatregel scholingsuitgaven

De maatregel binnen de fiscale aftrek van scholingsuitgaven houdt in dat alle personen met aanspraak op reguliere studiefinanciering vanaf het studiejaar 2015/2016 geen recht hebben op de fiscale aftrek van scholingsuitgaven. De maatregel gaat in per 1 juli 2015.

> *Huidige regeling studenten hoger onderwijs met aanspraak studiefinanciering*
>
> **Aftrekbare kosten** (collegegeld en kosten voorgeschreven leermiddelen)
> -/- bedrag aan aanspraak op basisbeurs en aanvullende beurs
> -/- eventuele vergoedingen van derden
> -/- drempel van € 250
> **= aftrekbaar bedrag**
>
> Dit bedrag komt als onderdeel van de persoonsgebonden aftrek in mindering op het inkomen uit box 1, box 3 of box 2 (in die volgorde). Het inkomen wordt niet verder verminderd dan tot nihil. Een eventueel restant aan aftrek wordt doorgeschoven naar volgende jaren.

Welke groepen studenten?

Iedereen die op enigerlei wijze aanspraak heeft op een of meerdere onderdelen uit de studiefinanciering, is vanaf het studiejaar 2015/2016 uitgesloten van de aftrek van scholingsuitgaven. Dit ongeacht het soort onderwijs dat gevolgd wordt (mbo, hbo, wo) en de wijze waarop dit onderwijs wordt gefinancierd (bekostigd dan wel niet-bekostigd). De aanspraak op reguliere studiefinanciering omvat de volgende elementen: de aanspraak op een basisbeurs (inclusief een eventuele eenoudertoeslag), een aanvullende beurs, collegegeldkrediet, een basislening, een (aanvullende) lening en een reisvoorziening. Voor de goede orde merk ik op dat het levenlanglerenkrediet niet wordt gerekend tot de reguliere studiefinanciering.

Voorgaande betekent dat de volgende groepen studenten (zowel binnen bekostigd als binnen niet-bekostigd onderwijs) te maken krijgen met de fiscale maatregel:

[3] Handelingen I, 2014/2015, nr. 17, item 3.

- mbo-studenten in de beroepsopleidende leerweg[4]
- hbo- en wo-studenten met cohortgarantie
- hbo- en wo-studenten die vallen onder het studievoorschot

Welke factoren hebben invloed?

De mate waarin voornoemde groepen daadwerkelijk effect ondervinden van de maatregel, hangt van af van meerdere factoren:
- de omvang van de aftrekbare kosten;
- de omvang en aard van de studiefinancieringsfaciliteiten waarop zij aanspraak maken;
- de hoogte van hun inkomen tijdens en na de studie.

Welke effecten zijn er tijdens de studietijd te onderscheiden per doelgroep?

Hieronder volgt een overzicht van de effecten die tijdens de studietijd per doelgroep te verwachten zijn van de maatregel binnen de fiscale aftrek van scholingsuitgaven.

Studenten met aanspraak op een uitwonende basisbeurs

Studenten met aanspraak op een uitwonende basisbeurs, komen in het bekostigde onderwijs onder de huidige regeling doorgaans niet aan aftrek toe: de op de uitgaven in mindering te brengen beurs, is namelijk vaak hoger dan de uitgaven. Voor studenten in het niet-bekostigde onderwijs, resteert er vaak wel een aftrekpost (na toepassing van de drempel van € 250), maar voor hen geldt doorgaans dat deze niet verzilverd kan worden vanwege een te laag inkomen. Om deze kosten volledig te kunnen verzilveren, is voor studenten in het niet-bekostigde onderwijs namelijk een inkomen nodig van minimaal circa € 6.500 per jaar, vermeerderd met de hogere aftrekbare kosten en verminderd met de uitwonende beurs. Van een dergelijk inkomen (boven de € 10.000) blijkt in de praktijk slechts zelden sprake. De groep studenten die in het huidige stelsel aanspraak maakt op een uitwonende basisbeurs, zowel binnen het bekostigde als het niet-bekostigde onderwijs, wordt daarom niet of beperkt geraakt. Ditzelfde geldt voor de groep studenten die binnen het huidige stelsel aanspraak maakt op zowel een thuiswonende basisbeurs als een aanvullende beurs. Ook deze groep wordt niet of beperkt door de maatregel geraakt.

Studenten met aanspraak op alleen een thuiswonende basisbeurs

Studenten met aanspraak op alleen een thuiswonende basisbeurs (en eventueel een beperkte aanvullende beurs), komen onder de huidige regeling zowel binnen het bekostigde als het niet-bekostigde onderwijs, beperkt aan aftrek toe. De hoogte van de aftrek wordt bepaald door de drempel en de beurs in mindering te brengen op de uitgaven. Echter, ook voor deze groep geldt dat deze aftrek vaak niet verzilverd kan worden vanwege een te laag inkomen. Daarvoor is immers een inkomen van minimaal circa € 6.500 per jaar nodig. Slechts een klein deel van de studenten verwerft dit inkomen tijdens de studie. Voor studenten aan het niet-bekostigde onderwijs geldt daarbij dat zij een inkomen nodig hebben van minimaal circa € 6.500 per jaar vermeerderd met de hogere aftrekbare kosten, om voor volledige verzilvering in aanmerking te komen. Van een dergelijk hoog inkomen (ruim boven de € 10.000) is tijdens de

[4] Mbo-studenten in de beroepsbegeleidende leerweg hebben geen aanspraak op studiefinanciering en worden daarom niet uitgesloten van de aftrek van scholingsuitgaven. Veelal bestaat echter geen recht op aftrek, omdat het leerbedrijf doorgaans de kosten voor zijn rekening neemt. Er is in zoverre dan geen sprake van drukkende uitgaven.

studietijd zelden sprake. De groep die in het huidige stelsel aanspraak maakt op een thuiswonende beurs, zowel binnen het bekostigde als niet-bekostigde onderwijs, wordt daarom niet of beperkt geraakt door de maatregel.

Voor mbo-studenten in het bekostigde onderwijs speelt nog een andere factor mee. Niet alleen hebben zij vaak een te laag inkomen om een eventuele aftrek te kunnen verzilveren, ook geldt dat zij te maken hebben met lagere scholingskosten dan de studenten in het hoger onderwijs. Hierdoor is de in mindering te brengen beurs, samen met de drempel, veelal hoger dan de kosten die in aanmerking komen voor aftrek – nog los van de aanspraak op een thuis- of uitwonende beurs.

Studenten die de bijverdiengrens overschrijden

Voor studenten die de bijverdiengrens overschrijden (deze bedraagt in 2015 ruim € 13.800) zijn de gevolgen in beginsel hetzelfde als hiervoor voor de verschillende groepen beschreven is. De effecten van de maatregel voor specifiek deze groep kunnen echter ook groter zijn. Dit hangt af van de mate waarin een student de bijverdiengrens overschrijdt. Deze student krijgt namelijk een vordering opgelegd om maximaal het teveel aan ontvangen studiefinanciering terug te betalen. [5] Bij de aftrek van scholingsuitgaven wordt vervolgens rekening gehouden met voornoemde vordering: de vastgestelde vordering wordt verrekend met de studiefinanciering waar de student recht op heeft. [6] Het in mindering te brengen bedrag op de aftrekbare uitgaven wordt hierdoor dus beperkt waardoor de aftrek groter wordt. Vanwege de hogere bijverdiensten zullen zich minder vaak verzilveringsproblemen voordoen. Voor deze groep zal het effect van de maatregel dus groter zijn.

Studenten in de uitloopfase

De groep studenten die de aanspraak op een uit- of thuiswonende basisbeurs (al dan niet in combinatie met een aanvullende beurs) al volledig heeft benut, en enkel nog aanspraak heeft op een lening en/of een reisvoorziening (de groep langstudeerders), komt onder de huidige regeling wel aan aftrek toe. Op de aftrekbare kosten komt immers alleen de drempel nog in mindering. Wel geldt ook voor deze groep dat zich verzilveringsproblemen kunnen voordoen. Maar omdat deze studenten zich vaak in de afrondende fase van de studie bevinden, en zij niet meer over een beurs beschikken, verwerven zij veelal meer inkomen uit arbeid. Hierdoor kan de aftrek tot een hoger bedrag verzilverd worden. Het effect van de maatregel binnen de fiscale aftrek van scholingsuitgaven is daarom voor deze groep studenten relatief het grootst.

Cohortgarantie

Studenten die niet te maken krijgen met het studievoorschot omdat zij onder de cohortgarantie vallen, ondervinden geen andere gevolgen van de maatregel binnen de scholingsuitgaven dan studenten die wel te maken krijgen met het studievoorschot. De aftrek komt immers voor beide groepen met ingang van het nieuwe studiejaar te vervallen.

---

[5] De vordering bedraagt het verschil tussen het inkomen en de bijverdiengrens in een kalenderjaar en maximaal de studiefinanciering waar men in dat kalenderjaar recht op heeft. Als er sprake is van niet-uitgekeerde studiefinanciering (bijvoorbeeld omdat de student zijn studiefinanciering tijdelijk heeft stopgezet) wordt de vordering verrekend met die niet-uitgekeerde studiefinanciering. Er vindt dan feitelijk geen terugbetaling plaats. Voor de aftrek van scholingsuitgaven maakt dit geen verschil.

[6] Dit betreft het totaal aan studiefinanciering waar men recht op heeft dus ongeacht of deze ook geheel is uitbetaald (zie ook voetnoot 3).

Effecten na afloop van de studie

De aftrek van scholingsuitgaven maakt deel uit van de persoonsgebonden aftrek. Daarbij kan het deel dat in een kalenderjaar niet is benut, worden doorgeschoven naar een volgend kalenderjaar. Dit betekent dat wanneer de aftrekbare kosten binnen de scholingsuitgaven in een kalenderjaar hoger zijn dan het inkomen in dat kalenderjaar, het restant aan aftrekbare kosten in een later jaar in aanmerking kan worden genomen. Dit is vooral van belang voor studenten binnen het niet-bekostigde onderwijs, omdat de aftrekbare kosten voor deze groep vaak veel hoger zijn dan het tijdens de studie beschikbare inkomen. Of het doorgeschoven deel van de kosten in latere jaren na de studie alsnog kan worden verzilverd, is onder meer afhankelijk van de hoogte van de doorgeschoven aftrekbare kosten en de hoogte van het inkomen van de betreffende student na de studie. Overigens komt het deel van de kosten dat tijdens de studie wegvalt tegen het inkomen, maar niet leidt tot fiscaal voordeel (de aftrek wordt dus wel benut, maar kan niet worden verzilverd), *niet* in aanmerking voor doorschuiven. Van het totale bedrag aan aftrekbare studiekosten voor de studie kan in zijn totaliteit dus vaak maar een (beperkt) deel worden verzilverd. Toch zal voor een deel van deze groep studenten het effect van de maatregel, die genomen is om fiscale weglek te voorkomen, voelbaar zijn, ook als zij het voordeel slechts ten dele kunnen verzilveren. Het profijt dat zij na afloop van de studie ondervonden van de mogelijkheden tot fiscale aftrek, verdwijnt met deze maatregel immers in zijn geheel.

Aftrek scholingsuitgaven voor overige personen

Voor alle personen die geen aanspraak kunnen maken op enigerlei vorm van reguliere studiefinanciering blijft de aftrek van scholingsuitgaven bestaan, mits zij uiteraard aan de overige voorwaarden voor aftrek voldoen. Deze groep zal in de toekomst (met ingang van het studiejaar 2017/2018) veelal ook aanspraak kunnen maken op het levenlanglerenkrediet.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. Bussemaker